

PERSONVERN og taushetsplikt

Regelverk i barnehagen

Jens Kristian Jebsen (red.)

Oppdatert
etter GDPR

FAGBOKFORLAGET

Personvern og taushetsplikt

Regelverk i barnehagen

Jens Kristian Jebsen (red.)

FAGBOKFORLAGET

Innhold

Forord 4

Del 1 Personvern i barnehagen

- Hva er personvern? 6
- Hvorfor er personvern viktig? 6
- Utfordringer med personvern i barnehage-sektoren 6
- EUs personvernforordning og person-opplysningsloven 7
- Hva regnes som personopplysninger? 8
 - Personopplysning 8
 - Særlige kategorier av personopplysninger 8
- Begrepet «behandling» av person-opplysninger 8
 - Hva er behandling av personopplysninger? 8
 - Hvem er behandlingsansvarlig? 9
- Når kan barnehagen behandle person-opplysninger? 10
 - Barnehageloven som hjemmel for behandling av personopplysninger 10
 - Hvilke barnehageplikter krever behandling av personopplysninger? 10
 - Når kreves det samtykke for å behandle personopplysninger 11
 - Hvilke krav stiller vi til samtykke? 12
 - Andre hjemmelsgrunnlag for behandling av personopplysninger 12
- Barnehageeierens ansvar og oppgaver 13
 - Barnehageeier skal sikre at personopplysninger behandles på lovlig grunnlag 13
 - Særlig om formålsbestemthet 14
 - Særlig om proporsjonalitet 14
 - Særlig om relevans og minimalitet 14

- Sørge for opplysningenes kvalitet 15
- Sørge for sikker lagring og sletting 15
- Sørge for informasjonssikkerhet 15
- Etablere internkontroll 16

- Barn og foreldres rettigheter 17
 - Rett til informasjon og innsyn 17
 - Retting og sletting 17
 - Hvor lenge kan barnehagen lagre personopplysninger? 18
 - Særlig om skytjenester 18
- Kilder 18

Del 2 Taushetsplikt i barnehagen

- Hvorfor har vi regler om taushetsplikt? 20
- Hvilke lovbestemmelser stiller krav om taushetsplikt for ansatte i barnehagen? 20
- Hvem har taushetsplikt? 21
- Hvilke opplysninger omfatter taushetsplikten? 21
- Hvor lenge varer taushetsplikten? 22
 - Ulike unntak fra taushetsplikten 22
- Nærmere om intern samarbeid 22
- Nærmere om eksternt og tverretattlig samarbeid 23
- Barnehageansatte som vitner i retten 23
 - Fritak fra taushetsplikt etter avgjørelse fra fylkesmannen eller retten 23
 - Fritak fra taushetsplikt etter samtykke 24
- Foreldres rett til opplysninger om barnet 24
 - Når begge foreldrene har foreldreansvar, men barnet bor fast hos den ene 25
 - Den av foreldrene som ikke har foreldreansvar 25
 - Barn i fosterhjem 25
- Straff for brudd på taushetsplikten 26

Del 3 Oppmerksomhetsplikt, opplysningsplikt og meldeplikt

Oppmerksomhetsplikt – barneverntjenesten 28

Opplysningsplikt til barneverntjenesten 28

Når har barnehagen opplysningsplikt? 29

Hvordan oppfylle opplysningsplikten? 30

Meldingens form og innhold 30

Informasjon til foreldrene om barnehagens melding til barneverntjenesten 31

Tilbakemelding fra barneverntjenesten 32

Opplysningsplikt etter pålegg fra barneverntjenesten og fylkesnemnda 33

Opplysningsrett 33

Samtykke 33

Drøfting av saker anonymt 34

Barnehagens adgang til å gi opplysninger for å fremme sine oppgaver 34

Særlig om barneverntjenestens adgang til å gi opplysninger til barnehagen 34

Oppmerksomhetsplikt og opplysningsplikt til sosialtjenesten 35

Plikt til å gi opplysninger til register om kontantstøtte 35

Meldeplikt til politiet 36

Plikt til å avverge straffbare handlinger 36

Meldeplikt ved avvergelse av kjønnslemlestelse 37

Kilder til del 2 og 3 37

Vedlegg

Praktiske personvernutfordringer og løsninger 39

Muntlig dialog 39

E-post 39

Tekstmeldinger 40

Arkivskap 40

Elektronisk lagring 41

Minnepinner 42

Fjernarbeidsløsninger 42

Foto og video 43

Hjemmesider 43

Sosiale medier 44

Skytjenester 44

Noen spørsmål og svar fra datatilsynet.no 45

Kan klasselister eller liknende leveres ut? 45

Kan skolen/barnehagen kreve å få elevens og foresattes fødselsnummer? 45

Kan skolen/barnehagen filme og fotografere barna? 45

Kan skolen/barnehagen legge ut bilder av barna på Internett? 46

Kan foresatte fotografere barna på skolen eller i barnehagen? 46

Utdrag fra aktuelt lowerk 47

Barnehageloven, utdrag 47

Forvaltningsloven, utdrag 48

Straffeloven, utdrag 50

Barneloven, utdrag 51

Vergemålsloven, utdrag 51

Forord

Å ivareta regelverket for barns personvern og de ansattes taushetsplikt, er avgjørende for barnets integritet og tillitsforholdet mellom barnehagen og foreldrene. Brudd på regelverket kan få alvorlige konsekvenser for barnet og straffansvar for den enkelte ansatte. Ny teknologi gir nye muligheter for innsamling og bruk av informasjon om enkeltmennesker, og stadig nye utfordringer vil oppstå på dette feltet.

Barnehagen behandler en mengde personopplysninger om barnet for å ivareta barnas trivsel og utvikling. Dette er nødvendig for å gi et tilrettelagt barnehage-tilbud. I tillegg har barnehagen i ulike sammenhenger behov for å samhandle med og dele informasjon med andre instanser, som skolen og PP-tjenesten. Utfordringen for barnehagen blir å sørge for at det ikke behandles flere personopplysninger enn nødvendig, at personopplysninger behandles på rett måte og at det er en bevissthet om når og hvordan personopplysninger kan deles med andre.

Ivaretagelse av personvern og taushetsplikt krever gode rutiner i barnehagen, og konkret kunnskap hos de ansatte. Utvikling og vedlikehold av både rutiner og kunnskap må bygge på regelverket.

Forhåpentligvis kan gjengivelse av regelverk og veiledning i dette heftet være til hjelp. Heftet er oppdatert i forhold til EUs personvernforordning og ny personvernlov.

Det tidligere regelverket for personvern blir i hovedsak videreført, men personvernet styrkes blant annet på følgende punkter:

- Det skal være mer åpenhet rundt innsamling og bruk av personopplysninger
- Bruk av personopplysninger skal begrunnes og begrenses
- Uriktige eller ufullstendige opplysninger skal rettes
- Rett til å ta med seg personopplysninger fra en virksomhet til en annen
- Den enkelte får rett til å protestere mot behandling av sine personopplysninger.

Oslo, oktober 2018
Jens Kristian Jebsen
Redaktør